ناتيجەنى باعدار ەتۇدەن جازباي، ماسەلەنى شنايى شەشتى

ـــ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن تىڭعىلىقتى ورىستەتۋ تۋرالى

□ حالىق گازەتىنىڭ شولۇشىسى

وزىنە توڭكەرىس جاساۋ ـــ ماسەلەگە باعىتتاي جۇرگىزىلگەن، سىرقاتىن جاسىرىپ، شىپاگەرگە كورىنبەۋ وزدىنە توڭكەرىس جاساۋدىڭ قاس جاۋى. "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن ورىستەتۋدە ءىس جۇزىندەگى ناتيجەگە باسا ءمان بەرىپ، ناقتى ماسەلەلەردى شەشۋ كەرەك.

ورتالىقتىڭ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىنە باسشىلىق گرۋپپاسى باسىپ تاراتقان «"اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىندە ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋ ورىستەتۋ جونىندەگى حابارلاندىرۋ»دا، 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلەنى ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدى تىڭعىلىقتى ويداعىداي يگەرۋ جونىندە ناقتى ورنالاستىرۋ جاساپ، ناقتى ماسەلەلەردى، مىندەتتەردى، تالاپتاردى، جاۋاپتى تۇلعانى اناعۇرلىم ايقىندادى. جەر ـ جەر، تاراۋلار، ورىندار ماسەلەگە دۇرىس قاراۋ سالىنالمعان جانە پىشاقتىڭ ءدۇزىن ىسكە قاراتۋداي باتىلدىقپەن، وزىنە تۇبەگەيلى توڭكەرىس جاساۋ رۋحىمەن ماسەلەنى شەشۋ كەرەك.

تاريحقا قايىرىلا قاراساق، پارتيامىز نە ءۇشىن باستان ـ ايىق ءداۋىردىڭ الدىڭعى لەگىندە جۇرە الدى، نە ءۇشىن جۇڭگو حالقىنىڭ جانە جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ تايانىشى بولا الدى؟ وندىرىستىڭ ءتۇبىرلى سەبەپ پارتيامىزدىڭ وزىنە توڭكەرىس جاساۋ رۋحىن باستان ـ ايىق ساقتاپ، قاتەلىكتى مويىنداۋ ءارى تۇزەتۋ باتىلدىعىن باستان ـ ايىق ساقتاپ، ۇيىمداستىرا پىشاعىن قايتا ـ قايتا قولىنا الىپ وزىندەگى اۋرۋ وشاعىن الىپ تاستاپ، قايتا ـ قايتا وزىنە سۇيەنىپ، وزىندەگى ماسەلەنى شەشكەندىگىندە. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاندىعىنان 70 جىلدىعى قارساڭىندا بۇكىل پارتيا "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن ورىستەتىپ، پارتيا مۇشىندە ورىن تەپكەن اۋەلگى ماقسات پەن بورىشقا قايشى كەلەتىن ءتۇرلى ماسەلەلەردى جايپاي تەكسەرۋ، تابۋ، شەشۋ، پارتيا مۇشىندە ورىن تەپكەن كورنەكتى ماسەلەلەردى ارناۋلى رەتتەپ ـ وڭاۋ مىناداي ءبىر قورىتىندىنى تەرەڭ ايعاقتادى: جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنىڭ ۇلىلىعى قاتەلىك وتكىزبەۋىندە ەمەس، قايتا سىرقاتىن جاسىرماي، شىپاگەرگە كورىنىپ، ماسەلەگە باتىلدىقپەن بەتپە ـ بەت كەلۋگە باتىل بولىپ، وزىنە توڭكەرىس جاساۋعا باتىل بولىپ، ەرەكشە كۇشتى ءوزىن ـ ءوزى قالىپىنا كەلتىرۋ قابىلەتىنە يە بولۇندا.

ناتيجەنى باعدار ەتۇدەن جازباي، ماسەلەنى شنايى شەشۇدە، 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلەنىڭ سالماقتىلىعىن جەتە تانۋ كەرەك. مىنانى كورە بىلۋگە ءتيىسپىز: ۇزاق ۋاقىت بىلىك جۇرگىزۋ شارت ـ جاعدايىندا، اۋەلگى ماقسات پەن بورىشقا قايشى كەلەتىن، پارتيانىڭ نەگىزىن شايقالتاتىن ءتۇرلى حاۋىپ ـ قاتەرلەر بارلىق جەردەن كەزدەسەدى، ەگەردە قاتاڭ ساقتانباساڭ، دەر كەزىندە رەتتەپ ـ وڭاماساڭ، ۋاقىت ۇزارا كەلە، سۇتپەن سىڭگەن سۇيەكپەن كەتپ، كىشكەنە ماسەلە ۇلكەن ماسەلەگە اينالادى، كىشكەنە ساڭلاۋ ۇلكەن وپىرىلماعا اينالادى. بۇل رەتكى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە ءتىزىپ كورسەتىلگەن 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلە: شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن جانە پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شەشىمدەرىن، ورنالاستىرۋلارىن دايەكتەمەندىرۋدە، تياناقتاندىرۋدا كورىنىستە بويسۇنعانسىپ، كوەسكىدە قايشى كەلۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ؛ جاۋاپكەرشىلىك ارقالاماۋ، ءىس تىندىرماۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ؛ ورتالىقتىڭ 8 ءتۇرلى بەلگىلەمەسىنىڭ رۋحىنا قايشى كەلگەن كورنەكتى ماسەلەلەردى رەتتەۋ ـ وڭاۋ؛ نەگىزگى ساتىنىڭ اۋرتپالىعىن ساتى ساياسى اسقىندىرۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ؛ باسشى كادرلاردىڭ جۇبايىنىڭ، پەرزەنتتەرىنىڭ جانە ولاردىڭ جۇبايلارىنىڭ بەلگىلەمەگە قايشى ساۋدامەن شۇعىلدانۋ، كاسىپورىن قۇرۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ؛ بۇقارانىڭ مۇددەسىنە زيان جەتكىزۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ؛ نەگىزگى ساتى پارتيا ۇيىمىنىڭ ءالسىز، بىتىراڭقى بولۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ؛ بادىك، قۇمار، ەسىرتكى جانە قارا ـ سۇرقيا كۇشتەردى ىرقىنا جىبەرۋ، اۋەلى باسقالقا بولۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ. بۇل 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلە باس شۇجي شي جينپيڭ اتاپ كورسەتكەندەي: "بارلىعى پارتيانىڭ نەگىزىن شايقالتاتىن، پارتيانىڭ بىرتۇتاستىعىن كەدەرگىلىك جاسايتىن ماسەلە، ءسوز جوق، وزىنە تۇبەگەيلى توڭكەرىس جاساۋدىڭ رۋحىمەن شەشۋ كەرەك". تاريح جانە رەالدىق بىزگە مىنانى ۇعارتتى: پارتيامىزدىڭ وزىنە توڭكەرىس جاساۋدىڭ مىندەتى اۋىر، جول ۇزاق، استە ايالداۋ، تىنىعۋ ويندا بولۋعا بولمايدى، ءسوز جوق، توڭكەرىستى سوڭىنا دەيىن جۇرگىزۋ رۋحىن اناعۇرلىم سانالى تۇردە اسقاقتاتىپ، وزىنە توڭكەرىس جاساۋدىڭ تاريحي ايىاق الىسىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتۋ كەرەك.

ناتيجەنى باعدار ەتۇدەن جازباي، ماسەلەنى شنايى شەشۇدە، ءىس جۇزىندەگىدەن ۇشتاستىرىپ، ورتالىقتىڭ شەشىمدەرىن، ورنالاستىرۋلارىن ناقتى تياناقتاندىرۋ كەرەك. «حابارلاندىرۋ» 8 جاقتاعى كورنەكتى ماسەلەنى ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋعا ايقىن ءادىس كورسەتتى. مىسالى، "جاۋاپكەرشىلىك ارقالاماۋ، ءىس تىندىرماۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ"دا، "نازاردى قىزمەت وي جەلىسى، شارالىسى ۇيلەسىمدى بولماۋ، جەتەكشىلىك ەتۋى، بىلگەرلىگىن تەڭىندى بولماۋ، ماسەلەگە بەتپە ـ بەت كەلۋگە، قايشىلىقتى شەشۋگە باتىنا الماۋ، قىزمەتتە ۇزاق ۋاقىت ماندىك بىلگەرلىگىنشىلىك بولماۋ، بۇقارانىڭ اڭسىن كۇشتى ماسەلەلەر ۇزاق ۋاقىت بويى شەشىلمەۋ سياقتى ماسەلەلەرگە شوعىرلاندىرىپ، رۋح سەرپىلمەۋدىڭ، جاۋاپكەرشىلىك ارقالاماۋدىڭ، ءىس تىندىرماۋدىڭ ناقتى بەينەسىن تەرەڭ تەكسەرىپ، ەگجەي ـ تەگجەيلى تۇزەتىپ، ءبىر ـ بىردەن رەتتەۋ ـ وڭاۋ" تالاپ ەتىلدى. تاعى ءبىر مىسال، "نەگىزگى ساتىنىڭ اۋرتپالىعىن ساتى ساياسى اسقىندىرۋ ماسەلەسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ"دا، "فورماشىلدىقتى، تورەشىلدىكتى باتىل تيۋدى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ماڭىزدى مازمۇنى ەتىپ، نازاردى ساتى ساياسى حۇجات تاراتۋ، ساتى ساياسى ءماجلىس اشۋ، باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ، تەكسەرۋ، باعالاۋ اسىرە كوپ، اسىرە ءجيى بولۋ ماسەلەسىنە شوعىرلاندىرىپ، ءبىر ـ بىردەن شنايى يگەرۋ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ" تالاپ ەتىلدى. ءبىز تەك ءاربىر ارناۋلى رەتتەۋ ـ وڭاۋدىڭ كىرىسۋ ءتۇيىنىن ءدال تاۋىپ، نىسانا مەن مىندەتتەردى تۇراقتاندىرىپ، جاۋاپكەرشىلىك نەگىزگى تۇلعاسىن، بىلگەرلەۋ ۋاقىت شەگىن جانە قىزمەت شاراسىن ايقىنداپ، تياناقتاندىرۋدى تارماق، تۇرلەر بويىنشا بىلگەرلەتىپ بولساق، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ساپاسىنا شنايى كەپىلدىك ەتىپ، وزىنە توڭكەرىس جاساۋدىڭ ناقتى ونىمدىلىگىن جوعارىلاتا الامىز.

ءبىر ماركستىك ساياسي پارتيا العاباسارلىعى مەن كىرشىكسىزدىگىن ساقتاپ، وسكەلەڭ بورىشىن جۇزەگە اسىرۋ ءۇشىن، ءسوز جوق، وزىنە ورىن تەپكەن ماسەلەلەردى قاي ـ قاشان دا بوساڭسىماي شەشىپ، ءداۋىردىڭ، امالياتتىڭ، حالقىنىڭ تالابىنا باستان ـ ايىق نەلەسپ، وزىنە توڭكەرىس جاساۋعا باتىلدىق ەتۋ رۋحى ارقىلى ءوزىن سومداۋى جانە شىڭداۋى كەرەك. اۋەلگى ماقسات پەن بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاپ، پارتيانىڭ وزىنە توڭكەرىس جاساۋىن بىلگەرلەتسەك، ءبىز، ءسوز جوق، ۇزدىكسىز پارتيانىڭ يدەياسىن كىرشىكسىزدەندىرىپ، پارتيانىڭ ستيلىن كىرشىكسىزدەندىرىپ، پارتيانىڭ تۇلعاسىن كىرشىكسىزدەندىرىپ، پارتيانىڭ حالقىنا باسشىلىق ەتىپ جۇرگىزگەن ۇلى قوعامدىق توڭكەرىسىن بىلگەرلەتۋ بارىسىندا جاڭا دا اناعۇرلىم زور كەرەمەتتەردى جاراتا الامىز.

(2019 ـ جىلى 7 ـ ايدىڭ 25 ـ كۇنگى «حالىق گازەتىنەن» الندى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كومەيتەتىنىڭ مەڭگەرۋشىسى شاۋكەت يەمىن ماجلىسكە قاتىناستى ءارى ءسوز سويلەدى، اۋتونوميالى رايوننىڭ ورىنباسار ءتوراعاسى ماڭلىك سەيىت ماجلىسكە قاتىناسىپ، جاۋاپ بەردى ءارى ەەمۇرىن ءبىلدىرىپ، ءسوز سويلەدى.

اۋتونوميالى رايوندىق باقىلاۋ ـ تەكسەرۋ كوميتەتى، اۋتونوميالى رايوندىق جوعارى حالىق سوتى مەكەمەسى، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق پروكۋراتۋراسى، قازىنا مەڭگەرەمەسى، دامۇ جانە رەفورما كوميتەتى، ەكولوگيالىق ورتا مەڭگەرەمەسى، اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق مەڭگەرەمەسى، بازار باقىلاۋ ـ باسقارۋ مەكەمەسى سياقتى 11 تاراۋدىڭ جاۋاپتى جولداستارى ماجلىسكە قاتىناسىپ، "سۇراۋعا جاۋاپ بەرۋ" فورماسىندا پىكىر الۋدى قابىلدادى.

2 ساعاتتان استام ۋاقىتتا اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ مۇشەلەرى جەكە ـ جەكە شىنجياڭنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى بازارىن باقىلاۋ ـ باسقارۋ، اۋىل شارۋاشىلىق دارىلەرىن ساتاتىن دۇكەندەردى باقىلاۋ ـ باسقارۋ، ازىقتىق اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن تەكسەرۋ سياقتى جاقتاردىڭ ماسەلەلەر جوننىندە قاتىستى مەڭگەرمە، مەكەمەلەردىڭ باسشىلارىنان ءبىر ـ بىردەن پىكىر الدى.

وسى سۇراقتارعا قاراتا ماجلىسكە قاتىناسقان قاتىستى مەڭگەرمە، مەكەمەلەردىڭ جاۋاپتىلارى ءبىر ـ بىردەن جاۋاپ قايتارىپ، ناقتى شەشۋ جانە جاقسارتۋ شارالارىن العا قويدى، سۇراق قويعان مۇشەلەر قايتارىلعان جاۋاپقا جايپاي ريزا بولدى.

شاۋكەت يەمىن ءماجلىس ياقتالاردا ءسوز سويلەپ، بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ارناۋلى تاقىرىپتا پىكىر الۋ ماجلىسىندە پىكىر الۋشىلاردىڭ قويعان سۇراۋى شىندىقتى ءىس جۇزىندە نىزدەگەن، نەگىزگى تاقىرىپتى بويلاعان، جاۋاپ قايتارۋشىلاردىڭ قايتارعان جاۋابى ماسەلەگە دۇرىس قاراپ، جاۋاپكەرشىلىكتەن قاشقالاقتامادى. تۇراقتى كوميتەتتىڭ قۇرامىنداعىلار، حالىق قۇرىلتايى ۋاكىلدەرى بۇقارانىڭ "اناعۇرلىم الاڭسىز ازىقتانۋ، اناعۇرلىم اقاۋسىز ازىقتانۋ" جۇرەك ءۇنىن جايپاي، دالمە ـ ءدال اڭىس ەتىپ، ۇكىمەتپەن جانە قاتىستى تاراۋلارمەن بىرگە ماسەلەنى تەكسەرۋ، سەبەبىن تابۋ، نىسانا بەلگىلەۋ، شارالاردى اقىلداسۋ بارىسىندا ۇتىمدى نەپالداستىقتى جۇزەگە اسىردى.

شاۋكەت يەمىن بىلاي دەپ باسا داريپتەدى: ساياسي دەڭگەيدەگى جوعارىلاتىپ، شنايى تۇردە "ءتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ءتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنى قورعاۋ"دى ورناتىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ ساپا حاۋىپسىزدىگىن قامتاماسىز ەتۋ قىزمەتى جاۋاپكەرشىلىگىن باتىل ارقالاپ، ارەكەتتە تياناقتاندىرىپ، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ ساپا حاۋىپسىزدىگى جونىندەگى شەشىمدەرىن، ورنالاستىرۋلارىن جايپاي دايەكتەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ قىزمەت ورنالاستىرۋلارىن دايەكتەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، حالىق قۇرىلتايىنىڭ فۇنكتسيالىق باسىمدىعىن ساۋلەلەندىرىپ، جاۋاپكەرشىلىكتى باتىلدىقپەن ارقالاپ، مىندەتتى اتقارىپ، جاۋاپكەرشىلىكتى وتەپ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ ساپا حاۋىپسىزدىگى جاعىندا ماسەلەلەردى تەمىز ارقاۋ ەتىپ، زاڭ شعارۋ ساپاسى مەن ونىمدىلىگىن جوعارىلاتىپ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ حاۋىپسىزدىگىن زاڭمەن جونگە سالۋدىڭ "قورعانىس تورىن" ءجيى توقىپ، ۋاكىلدەردى كوزدەن كەشىرۋگە جانە تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋگە ويداعىداي ۇيىمداستىرىپ، ۋاكىلدەردىڭ قاتىستى كەڭەستىك جوبالارىن، ۇسىنىستارىن ويداعىداي ءبىر جاقتى ەتىپ، ازىق ـ تۇلىك حاۋىپسىزدىگى ارقىلى ءار ۇلت بۇقارالارىنىڭ باقىت كورسەتكىشىن جوعارىلاتىپ، شىنجياڭنىڭ قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايىاندى تىنىشتىعىن بىلگەرلەتۋ كەرەك.

اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ ورنباسار مەڭگەرۋشىلەرى جۇ حايلۇن، ءمۇتاللىپ قاسىم، دۇك شينگۋاڭ، بادالي، گۇلشات ابدىقادىر، مانەن زەينەل، سو يۋە ماجلىسكە قاتىناستى.

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا . درجۇرەك قۇرباندار شاجىرەسى

حۋاڭ جيگۋاڭ باسىن ءباي تىگىپ دەنەسىمەن پۇلەمەتتى توستى

حۋاڭ جيگۋاڭنىڭ سۋرەتى.

□ شىنحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

شىنحۋا اگەنتتىگىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 10 ـ كۇنى چىڭدۋدان بەرگەن حابارى (ءتىلشى **شيە جياۋ**). "وتاندى ءسۇيۋ، ۇلەس قوسۋ، اتا ـ انانى قادىرلەۋ، اعالاردى قۇرمەتتەۋ، ۇرپاقتاردى تاربيەلەۋ ..." سىچۋاننىڭ جۇڭجياڭىندا، 100گە تارتا حۋاڭ فامىليالى اۋلەتىندەگىلەر "10 تارماق وتباسى جورالعىسىن" تەڭدەسسىز تاباندىلىق بەينەدە بىرگە داۋىستاپ وقىدى. "وتاندى ءسۇيۋ، ۇلەس قوسۋدى وتباسى جورالعىسىنىڭ 1 ـ تارماعىنا قويدىق، ويتكەنى وتان بولماسا، قايدان وتباسى بولادى. ەلدىڭ كورىكتەۋ ـ كۇيىرەۋىنە ەر ازاماتتار ءبارى جاۋاپتى. ءبىز حۋاڭ فامىليالىلار حۋاڭ جيگۋاڭنىڭ وراسان زور ەڭبەگىن ەسىمىزدە ماڭگى ساقتايمىز!"

حۋاڭ جيگۋاڭ، سىچۋان ولكەسىنىڭ جۇڭجياڭ اۋدانىنىڭ ادامى. 1931 ـ جىلى تۋعان، 1951 ـ جىلى 3 ـ ايدا جۇڭگو حالىق ەرىكتىلەر ارمياسىنا قاتىناسقان. سوعىس جۇرگىزۋدە ەرلىك كورسەتىپ، ءبىر رەت 3 ـ دارەجەلى ەڭبەك سىڭىرگەن.

شاڭگانلىك شايقاسى 1952 ـ جىلى 10 ـ ايدا باستالادى. سول سوعىستا جاۋ ارمياسى 60 مىڭنان استام ادام، 300 نەشە زەڭبىرەك، 170 نەشە تانكى توپتاپ، 3000 رەتتەن اسا ۇشاق شىعارىپ، ەرىكتىلەر ارمياسىنىڭ 2 ليانىنىڭ 3.7 شارشى كيلومەترلىك شەبىنە ءبىر ميللیون 900 مىڭنان اسا زەڭبىرەك وعىن جاۋدىرىپ، 5000نان استام بومبى تاستايدى! ءبىزدىڭ شەبىمىز ورنالاسقان تاۋدىڭ باسى 2 مەتر الاسارعانىمەن، جاۋ ارمياسى باستان ـ ايىق ماقساتىن ىسكە اسىرا المادى، كەرىسىنشە ارمياسىز جاۋدىڭ 25 مىڭنان استام ادامىن جەر جاستاندىرىپ، 300 ۇشاعىن كۇيىرەتىپ، زاقىمداپ، اۋىز دياماەترى ۇلكەن 61 زەڭبىرەگىن، 14 تانكىسىن كۇيىرەتەدى.

حۋاڭ جيگۋاڭ تۇرعان يىلىڭ 10 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى تۇندە شاڭگانلىيڭنىڭ باتىس بۇيىرىندەگى 597.9 بيىكتىگىن تارتىپ الۋ بۇيىرعىن تاپسىرىپ الادى. اسكەري ءبولىم ارت ـ ارتىنان 3 شەپتى باسىپ العانىنان كەيىن كەدەرگىگە ۇشىرايدى، ارت ـ ارتىنان 3 رەت قوپارىلىس ۇيىمداستىرعانىمەن ءبارى دە ناتيجەسىز بولادى. تاڭ اتا، بيىكتى الا الماسا تۇتاس شايقاس ورايىنا كەسىرى تيەدى. شەشۋشى ساتتە، سول كەزدە بايلانىسشى مىندەتىن وتەپ جۇرگەن حۋاڭ جيگۋاڭ كەۋدە كەرىپ الدىعا شعىپ، قوپارىلىس مىندەتىن ۇستىنە الۋدى ءوتىنىش ەتىپ، 2 جاۋىنگەردى باستاپ قامال الۋعا بەكىدى.

حۋاڭ جيگۋاڭ تۇرعان اسكەري بولىمدەگى جۇك رىنجيە، لي جيدى، ۋان فۇلاي قاتارلىلار حۋاڭ جيگۋاڭ ەرلىكپەن قۇربان بولعانىن كوزدەرىمەن كورەدى:

حۋاڭ جيگۋاڭ قاتارلىلار جاۋدىڭ وت كۇشىنە 50 مەترگە جەتپەيتىن ارالىقتاعى جەرگە جەتكەندە جاۋدىڭ كوزىنە ءتۇسىپ قالىپ، جارقىراۋدىڭ وق، بارلاعىش شام تۇتاس بەتكەيدى كۇندىزگىدەي جارىقتاندىرىپ جىبەرەدى، سان ـ ساناقسىز پۇلەمەتتەن بوراعان وق ولار جاسىرىنعان جەرگە جاڭبىرشا جاۋىپ، ۇشەۋى بىرىنەن سوڭ ءبىرى قۇلاپ تۇسەدى. ارادا بىرىنشە سەكۋند وتپەي، حۋاڭ جيگۋاڭ قايتادان جەر باۋىرلاپ العا ىلگەرىلەيدى، ءبىراق ارەكەتى بۇرىنعىسىنان وتە بايباۋ. 2 جاۋىنگەردىڭ بىرەۋىنىڭ ءولىپ، بىرەۋىنىڭ اۋىر جارالانعانىن، حۋاڭ جيگۋاڭنىڭ دا سول جاق بىلەگىنە وق تيگەنىن كەيىن بىلەدى.

جاۋدىڭ وت كۇشىنە نەبارى 10 مەترگە جەتپەيتىن ارالىق قالدى! حۋاڭ جيگۋاڭ وڭ جاق بىلەگىمەن جەردەى تىرەپ، گرانات لاقتىرادى، وكسىرلىگى جاۋدىڭ پۇلەمەتى ءبىر ءسات عانا تولاستايدى. جۇك رىنجيە جاۋدىڭ وت كۇشىن بار كۇشپەن باۋراۋ بۇيىرعىن تۇسىرەدى، حۋاڭ جيگۋاڭ قايسارلىقپەن جىلجىپ بەكىنىستىڭ تۇبىنە جەتەدى، ول ارا جاۋدىڭ وعى تيمەيتىن قالتارىس ەدى. ول جۇرەلەي وتىرا قالىپ، جۇك رىنجيەلەرگە قايرىلا ءبىر قاراپ، قولىن ءبىر سەرمەپ، زور داۋىسپەن ايقايلاي سويلەيدى. ونىڭ داۋىسىن ىلتىق ءۇنى باسىپ، نە ايتقانىن ەشكىم انىق ەستي المايدى.

وسى كەزدە، حۋاڭ جيگۋاڭ كەنەت ورنىنان ۇشپ تۇرەگەلىپ، دەنەسىمەن العا قارايى ۇمتىلىپ، بار پارمەنىمەن بەكىنىسكە جابىسىپ، كەۋدەسىمەن وق بوراپ تۇرعان ىلتىقتىڭ اۋزىن توسادى!

جاۋدىڭ پۇلەمەتىنىڭ ءۇنسىز ءوشتى. جاۋىنگەرلەر مىڭ ارميا سىنىڭ" الدىڭعى قاراۋىل شەبى 391 ـ بيىككە شابۋىلداۋ مىندەتىن ۇستىنە الادى. شابۋىلداۋ ارالعىن قىسقارتۋ، توسىن شابۋىلداۋعا قولايلىلىق جاساۋ ءۇشىن 10 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى تۇندە اسكەري ءبولىم 500 نەشە ادامدى جاۋ شەبىنىڭ الدىڭعى جاعىنداعى قالىڭ شالعىننىڭ ارىسىنا جاسىرىنۋعا ۇيىمداستىرادى، ولاردىڭ شىنىندە چيۋ شاۋيۇن بار بولاتىن.

10 ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى ساعات 12 شامامەزگىلىندا امەريكا ارمياسى بەتالدى وت بومبى تاستايدى، وت بومبىنىڭ ءبىرى چيۋ شاۋيۇن جاسىرىنىپ جاتقان جەردىڭ ماڭىنا كەلىپ تۇسەدى، شالعىنعا لەزدە ءورت كەتەدى، لاپىلداپ جانعان ءورت ونىڭ دەنەسىن شالادى. چيۋ شاۋيۇننىڭ ارت جاعىندا ءبىر سۇلۋ جىلعا بار بولاتىن، ول بىرىنشە قادام ارتقا شەگىنىپ، اۋناسا بولعانى، سۇلۋ جىلعاعا ءتۇسىپ، دەنەسىندەگى ءورتتى سوندىرۋىنە بولار ەدى. ءبىراق ول اشكەرەلەنىپ قالماۋ، جاسىرىنىپ جاتقاندارداڭ امانداعىنا، شابۋىلداۋ مىندەتىنىڭ ورىندالۋىنا كەپىلدىك ەتۋ ءۇشىن، ءوزىن قۇتقارۋدان كەشىپ، ءتىسىن تىسىنە باسىپ، دەنەسى كۇيسەدە، جارتى ساعاتتان ارتىق تىرىپ ەتپەي جاتىپ، اقىرى 26 جاسىندا ەرلىكپەن قۇربان بولادى.

چيۋ شاۋيۇن قۇربان بولعانىن كەيىن، قايتارما سوققى بەرۋ قوسىنى ونىڭ ءوزىن ارناۋ ۇلى رۋحىنىڭ جىگەرلەندىرۋىندە، سول كۇنى تۇندە 391 ـ بيىككە باسىپ الىپ، امەريكا ارمياسىنىڭ ءبىر كۇشەيتپەلى ليانىن تىپ ـ تيپىل قۇرتادى. چيۋ شاۋيۇن ءوزىنىڭ ءىس جۇزىندەگى ارەكەتىمەن پارتيانىڭ كىرۋ وتىنىشىندەگى "دۇنيە ءجۇزى توڭكەرىسى ءۇشىن، ءمەن وزىمدەگى بارىمدى ارنايمىن" دەگەن قۇرىشتاي بەرىك سەرتىن امالياتتا ايگىلەدى.

چيۋ شاۋيۇن قۇرباندى ماراپاتتاۋ ءۇشىن، جوعارى دارەجەلى پارتكوم ونى جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنىڭ مۇشەسى دەپ تانيدى، سوندىاي ـ اق "ۇلگىلى جاستار وداعى مۇشەسى" اتاعىن بەرەدى. جۇڭگو حالىق ەرىكتىلەر ارمياسى باس شتابى چيۋ شاۋيۇنگە ەرەكشە دارەجەلى ەڭبەك جازىپ، وعان "1 ـ دارەجەلى قاھارمان" اتاعىن بەرەدى. چاۋشيان دەموكراتيالىق حالىق رەسپۋبليكاسى ەك جوعارى حالقىنىڭ كەڭەسى تۇراقتى كوميتەتى وعان "چاۋشيان دەموكراتيالىق حالىق رەسپۋبليكاسى قاھارمانى" اتاعىن جانە التىن جۇلدىز مەدالىن، 1 ـ دارەجەلى مەملەكەت تۇيى وردەنىن بەرەدى.

امەريكا جيانگەرلىگىنە قارسى تۇرىپ، چاۋشيانعا كومەكتەسۋ شايقاسى ايقاتاعانىنان كەيىن، چيۋ شاۋيۇن قۇربان بولعان چاۋشيان 391 ـ بيىگىنەن بيىك تاس قابىرعا ورناتىلىپ، وعان نارت قىزىل سىرمەن: "تۇتاس تۇلعا ءۇشىن، جەڭىس ءۇشىن ءوزىن قۇربان ەتكەن ۇلى جاۋىنگەر چيۋ شاۋيۇن جولداس ماڭگى جاسايدى!" دەگەن ءسوز جازىلدى.

چيۋ شاۋيۇن قۇرباندى ەسكە ءتۇسىرۋ ءۇشىن، قاتىستى جاق ونىڭ اۋىلى تۇڭلياڭ رايونىندا فىڭشان تاۋىنىڭ باسىنان چيۋ شاۋيۇن قۇربانىنىڭ ەسكەرتكىش سارايىن سالادى، سارايعا ەمەلەكەتتىك 2 ـ ، 3 ـ دارەجەلى 37 مادەنى مۇرا، قاھارمانىنان قالعان 20 نەشە بۇيىم قويىلادى. جۇتۋ جىلدارىندا بەرى ەسكەرتكىش سارايى جىلىنا كورەرمەننەن 400 نەشە مىڭ ادام ـ رەت قابىلداپ، الدەقاشان وتانشىلدىق تاربيەنىڭ، توڭكەرىستىك ءداستۇر تاربيەسىنىڭ ماڭىزدى باسىنا اينالدى.

چيۋ شاۋيۇن: لاۋلاعان ءورت ىشىندەگى وشپەس رۋح

چيۋ شاۋيۇننىڭ سۋرەتى.

□ شىنحۋا اگەنتتىگى تاراتقان

شىنحۋا اگەنتتىگىنىڭ 7 ـ ايدىڭ 11 ـ كۇنى چۇڭچيڭنەن بەرگەن حابارى (ءتىلشى **جوۋ ۋىنتاۋ**). چۇڭچيڭ قالاسى تۇڭلياڭ رايونى چيۋ شاۋيۇن قۇربانىنىڭ ەسكەرتكىش سارايى الدىنداعى ازا ءبىلدىرۋ الاڭىنا ورناتىلعان، قولىندا ۇستاعان مىلتىعى بار، قايىسپاس قايسار جاس جاۋىنگەردىڭ ءمۇسىنى نازاردى بىردەن اۋدارادى، ول ـــ بارشا جانعا اتى ايگىلى چيۋ شاۋيۇن قاھارمان.

1926 ـ جىلى چيۋ شاۋيۇن تۇڭلياڭ اۋدانى گۇانجيان اۋىلى يۇيىيڭ قىستاعىنىڭ چيۋجياگوۋ (بۇگىنگى شاۋيۇن قالاشعىنىڭ شاۋيۇن قىستاعى) دەگەن جەرىندە ءبىر كەدەي وتباسىندا دۇنيەگە كەلگەن.

1949 ـ جىلى جۇڭگو حالىق ازاتتىق ارمياسىنا قاتىناسقان. اسكەري بولىمدە چيۋ شاۋيۇن ەرلىكپەن شايقاس جۇرگىزەدى. ءبىر رەتكى باندىلاردى تازالاۋ شايقاسىندا، ول ناۋقاستانعانىنا قاراماي شايقاس جۇرگىزىپ، 10 نەشە باندىنى اتىپ ولتىرەدى.

1950 ـ جىلى 10 ـ ايدا امەريكا جيانگەرلىگىنە قارسى تۇرىپ، چاۋشيانعا كومەكتەسۋ شايقاسى بۇرق ەتە تۇسەدى. 5 ايدان كەيىن، "اسقاق جىگەرمەن يالۋجياڭنان ءوتۋ" شايقاس جىرىنىڭ جىگەرلەندىرۋىندە، چيۋ شاۋيۇن جۇڭگو حالىق ەرىكتىلەر ارمياسىنا قاتىناسىپ، چاۋشيانعا بارىپ سوعىس جۇرگىزەدى. اسكەري ءبولىم الدىڭعى شەپكە اتتانعان جولدا، چيۋ شاۋيۇن امەريكا اسكەري ۇشاعىنىڭ سۇراپىل بومبىلاۋىنا قاراماي، ورتەنىپ جاتقان تۇرعىن ۇيدەن ءبىر چاۋشياندىق بالانى قۇتقارىپ شىعادى.

1952 ـ جىلى 10 ـ ايدا چيۋ شاۋيۇن تۇرعان اسكەري ءبولىم جينحۋانىنىڭ باتىسىنداعى "بىرلەسكەن مەملەكەتتەر ۇيىمى" فورماسىندا پىكىر الۋدى قابىلدادى.

2 ساعاتتان استام ۋاقىتتا اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ مۇشەلەرى جەكە ـ جەكە شىنجياڭنىڭ اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرى بازارىن باقىلاۋ ـ باسقارۋ، اۋىل شارۋاشىلىق دارىلەرىن ساتاتىن دۇكەندەردى با